

SUOMESTA MENESTYSTARINOIDEN MAA

*Tavoitteena Suomi, jossa kannattaa yrittää, sijoittaa,
omistaa, innovoida, työllistää ja kasvaa
maailman huipulle.*

Kokoomuksen eduskuntaryhmän startup-julkaisu

Kesäkuu 2026

**KOKOOMUKSEN
EDUSKUNTARYHMÄ**

JOHDANTO

Suomen tulevaisuuden menestys ratkaistaan yhä enemmän sillä, kuinka hyvin pystymme synnyttämään uusia kasvuyrityksiä, muuttamaan tutkimusta ja osaamista liiketoiminnaksi sekä houkuttelemaan pääomia ja huippuosajia Suomeen. Startup-yritykset ovat keskeisessä roolissa Suomen talouden uudistamisen, korkean tuottavuuden työpaikkojen luomisen ja suomalaisten ratkaisujen maailmalle viemisen kannalta.

Lähtökohdat ovat vahvat. Vuonna 2025 Suomi nousi Euroopan kärkeen startupien keräämässä rahoituksessa suhteessa väkilukuun. Koko maailman tasolla Suomi sijoittuu vastaavassa vertailussa neljänneksi. Tämä kertoo siitä, että Suomessa on osaamista, kunnianhimoa ja kansainvälisesti kiinnostavia yrityksiä. Potentiaalia on enemmän kuin usein itse ymmärrämme.

Samalla haasteet ovat ilmeiset. Suomessa syntyy liian vähän uusia startup-yrityksiä huippuvuosiin nähden, kasvuvaiheen pääomaa on liian vähän ja liian moni menestystarina siirtyy ratkaisevassa vaiheessa ulkomaille. Kun yritys kasvaa tiettyyn pisteeseen, Suomesta ei aina löydy riittävästi rahoittajia, osajia tai riittävän kunnianhimoista toimintaympäristöä.

Tarvitsemme myös asennemuutosta. Suomen on uskallettava uudistua, palkita riskinottoa ja hyväksyä menestyminen nykyistä paremmin. Tarvitsemme enemmän optimismia, enemmän yrittäjyyttä ja enemmän uskoa siihen, että huomien voi olla tätä päivää parempi.

Startupit rakentavat uusia innovaatioita, luovat työpaikkoja ja osoittavat, että pienestä maasta voi nousta maailmanluokan yrityksiä. Yhä useampi nuori innostuu yrittäjyydestä ja lähtee tavoittelemaan omia unelmiaan. Juuri tätä rohkeutta Suomi tarvitsee.

Haluamme rakentaa Suomesta menestystarinoiden maan, jossa riskinotto, innovaatioiden kehittäminen, omistaminen ja tähtiin kurkottaminen on kannattavinta maailmassa.

Orpon hallitus on uudistanut startupien ja kasvuyritysten toimintaedellytyksiä historiallisella tavalla. Tätä työtä on jatkettava määrätietoisesti.

Ryhmän startup-työn vetäjä Noora Fagerström

TAVOITTEEMME ON KUNNIAANHIMOINEN:

**2040-LUVULLE TULTAESSA YKSI
MAAILMAN 20 ARVOKKAIMMASTA
YHTIÖSTÄ ON SUOMALAINEN.**

Tämän saavuttamiseksi esitämme seuraavaa:

- 1. Verotus palkitsemaan kasvusta ja riskinotosta**
- 2. Yksityishenkilöt sijoittajiksi**
- 3. Työntekijät mukaan menestykseen**
- 4. Lisää tutkimusta, enemmän kaupallistamista**
- 5. Suomesta paras maa kansainvälisille huippuosaajille**
- 6. Pääomamarkkinat kasvun palvelukseen**
- 7. Vähemmän byrokratiaa, enemmän yrittämistä**
- 8. Uusi yrittäjyyden kulttuuri**

1. VEROTUS PALKITSEMAAN KASVUSTA JA RISKINOTOSTA

Kasvu syntyy siitä, että joku uskaltaa sijoittaa rahaa, aikaa ja työtä epävarmaan ideaan. Jos haluamme lisää kasvuyrityksiä, verotuksen on kannustettava riskinottoon, pitkäjänteiseen korimaiseen omistamiseen ja voittojen sijoittamiseen uusiin yrityksiin.

Suomessa alkuvaiheen sijoittaja kantaa usein suuren riskin ilman, että verojärjestelmä tunnistaa sitä riittävästi. Onnistuneista yrityskaupoista syntyvät varat eivät myöskään aina kierrä takaisin uusiin yrityksiin. Suomen kannattaa ottaa oppia maista, joissa verotus ohjaa pääomia uusiin kasvuyrityksiin ja kannustaa menestyneitä yrittäjiä rakentamaan seuraavaa kasvun aaltoa.

Kokoomuksen tavoitteena on veromalli, jossa kotimainen pääoma pysyy nykyistä paremmin Suomessa, menestyksen tuotot ohjautuvat uusiin yrityksiin ja suomalaiset kasvuyritykset menestyvät kilpailussa myös ulkomaisesta pääomasta.

Mitä ehdotamme:

- **Luodaan verokannusteet kotimaisiin kasvuyrityksiin ja startup-rahastoihin tehtäviin sijoituksiin.** Tavoitteena on tehdä riskisijoittamisesta nykyistä houkuttelevampaa sekä yksityishenkilöille, enkeli- ja instituutioiden sijoittajille.
- **Luodaan kasvuyritysosakemalli.** Kasvuyritykseen tehdyn sijoituksen myyntivoitto olisi kokonaan tai osittain verovapaa, kun tuotto sijoitetaan uuteen kasvuyritykseen. Mallin tulisi olla avoin myös enkeli- ja instituutioiden sijoittajille ja holdingyhtiöiden kautta sijoittaville. Mallia voisi ottaa esimerkiksi yhdysvaltalaisesta QSBS-järjestelmästä (Qualified Small Business Stock). Kasvuyrityksen sertifikaatin saanut yritys voisi olla vapautettu myös saatavuusharkinnasta.
- **Selvitetään enkelivähennyksen käyttöönottoa alkuvaiheen kasvuyrityksiin sijoittaville.** Mallissa yksityishenkilö voisi vähentää verotuksessa osan kasvuyritykseen tekemästään sijoituksesta. Selvityksessä arvioidaan vähennyksen taso, kohdentuminen sekä ala- ja ylärajat, jotta kannuste lisäisi yksityistä riskipääomaa ja kohdistuisi aidosti alkuvaiheen kasvuyrityksiin.
- **Mahdollistetaan kansainvälisten käytäntöjen mukaiset pääomasijoitusrahastot.** Parannetaan Suomen kilpailukykyä kasvupääomasta mahdollistamalla kansainvälisten standardien mukaiset rahastorakenteet. Selvitetään osana kokonaisuutta myös ennakoitavaa ja kansainvälisesti kilpailukykyistä carried interest -mallia, jotta parhaat rahastot, sijoittajat ja osaajat haluavat perustaa rahastoja ja toimia Suomessa.

2. YKSITYISHENKILÖT SJOITTAJIKSI

Suomalaisilla on paljon säästöjä pankkitileillä, mutta liian pieni osa niistä ohjautuu kasvaviin yrityksiin. Samaan aikaan moni suomalainen haluaisi sijoittaa, mutta kokee listaamattomat yhtiöt vaikeiksi, etäisiksi tai liian riskipitoisiksi sijoituskohteiksi.

Omistamisen kynnystä on madallettava. Kun yhä useampi suomalainen pääsee mukaan kasvuyritysten tarinaan, vaurastumisen mahdollisuudet eivät keskity vain harvoille. Samalla yritykset saavat uutta kotimaista rahoitusta kasvuun, tuotekehitykseen ja kansainvälistymiseen.

Tarvitsemme välineitä, joilla tavallinen palkansaaja, kokenut sijoittaja ja menestynyt yrittäjä voivat kaikki osallistua suomalaisen kasvun rahoittamiseen omista lähtökohdistaan.

Mitä ehdotamme:

- **Laajennetaan osakesäästötili koskemaan myös listaamattomia yhtiöitä.** Tämä antaisi yksityissijoittajille helpomman ja tutumman väylän sijoittaa myös kasvuyrityksiin, joiden osakkeilla ei käydä kauppaa pörssissä.
- **Kehitetään markkinapaikkoja listaamattomien osakkeiden kaupankäyntiin.** Uudet markkinapaikat parantaisivat sijoittajien mahdollisuutta ostaa ja myydä kasvuyritysten osakkeita sekä toisivat yritysten arvomuodostukseen enemmän avoimuutta.
- **Mahdollistetaan sijoituksen osuuden vähentäminen ansiotuloverotuksessa.** Tämä kannustaisi myös tavallisia palkansaajia sijoittamaan kasvuyhtiöihin pienemmillä summilla, ei vain pääomatuloja saavia sijoittajia.
- **Selvitetään eri vaihtoehtoja kasvuyritysten pääomien tuplaamiseen.** Arvioidaan esimerkiksi kanssasijoitusjärjestelyjä ja osittaista riskinjakoa niin, että julkinen pääoma ei korvaa yksityistä rahaa, vaan saa sen liikkeelle. Mallia voisi ottaa esimerkiksi European Angels Fundista, jossa EBAN:in (European Business Angels Network) jäsen ja Euroopan investointipankki tekevät sijoituksen yhdessä.

3. TYÖNTEKIJÄT MUKAAN MENESTYKSEEN

Kasvuyritykset kilpailevat maailman parhaista osaajista. Niillä ei usein ole mahdollisuutta maksaa samanlaisia palkkoja kuin suurilla kansainvälisillä yhtiöillä. Siksi henkilöstöomistus, optiot ja osakkuus ovat startup-maailmassa keskeisiä kilpailukeinoja. Kun työntekijä hyötyy yrityksen kasvusta, koko yritys hyötyy.

Kun työntekijä saa mahdollisuuden omistaa osan yrityksestä, hän voi hyötyä yrityksen onnistumisesta samalla tavalla kuin perustajat ja sijoittajat. Parhaimmillaan tämä synnyttää uuden menestyksen kierteen: ensimmäiset työntekijät vaurastuvat, perustavat uusia yrityksiä, sijoittavat uusiin yrittäjiin ja vahvistavat koko ekosysteemiä.

Suomessa optioiden verotus ja arvonmääritys on ollut monelle kasvuyritykselle liian epäselvää. Tämä heikentää yritysten mahdollisuuksia sitouttaa avainhenkilöitä ja kilpailla kansainvälisistä osaajista.

Mitä ehdotamme:

- **Verotetaan työsuhdeoptioita vasta myyntihetkellä.** Työntekijälle ei pidä syntyä veroseuraamusta ennen kuin hän on saanut optioista todellista rahallista hyötyä.
- **Verotetaan työsuhdeoptiot pääomatulona.** Kun työntekijä kantaa omistajan riskiä, verotuksen tulee tunnistaa omistamiseen liittyvä luonne nykyistä paremmin.
- **Luodaan selkeä arvonmääritysmalli työsuhdeoptioihin.** Yrityksille ja työntekijöille on oltava etukäteen selvää, miten option arvo määritetään verotuksessa. Ennakoitavuus vähentää hallinnollista taakkaa ja riitoja verottajan kanssa.
- **Annetaan mahdollisuus kohdennettuun avainhenkilöomistukseen.** Kasvuyrityksen on voitava palkita ja sitouttaa ne henkilöt, joilla on ratkaiseva merkitys yrityksen kasvulle. Siksi tuloverolain 66a §:n vaatimus edun tarjoamisesta henkilöstön enemmistölle tulisi poistaa. Samalla väärinkäytösten estämiseksi tarvitaan selkeät suojamekanismit.
- **Luodaan henkilöstöomistuksen paremmin mahdollistavat rakenteet.** Henkilöstöomistus tarkoittaa mallia, jossa työntekijät voivat asteittain tulla työnantajayrityksensä omistajiksi ja käyttää omistamiseen kuuluvaa päätösvaltaa. Suomessa on selvitettävä lainsäädännön, verotuksen, hallintomallien ja väliaikaisen siltarahoituksen ratkaisut, joilla henkilöstöomistus voisi toimia kasvuyrityksissä, omistajanvaihdoksissa ja sukupolvenvaihdoksissa. Malli täydentäisi perinteistä omistusta, sitouttaisi osaajia, turvaisi työpaikkoja ja auttaisi pitämään kasvua Suomessa.

4. LISÄÄ TUTKIMUSTA, ENEMMÄN KAUPALLISTAMISTA

Suomi on korkean osaamisen maa. Korkeakouluissa, yrityksissä ja tutkimuslaitoksissa tehdään korkeatasoista tutkimusta. Liian usein uusi tieto, teknologia tai keksintö ei kuitenkaan muutu uudeksi liiketoiminnaksi, vientiyritykseksi tai työpaikaksi.

Tämä on yksi Suomen suurimmista käyttämättömistä mahdollisuuksista. Yliopistoissa syntyy ratkaisuja esimerkiksi terveyteen, energiaan, ohjelmistoihin, puolustusteknologiaan, biotekniikkaan ja materiaalitekniikkaan. Jos kaupallistamisen polku puuttuu, hyvä idea jää helposti tutkimusraportiksi. Tarvitsemme enemmän yritysten ja tutkimuksen kohtaamista, enemmän alkuvaiheen rahoitusta ja enemmän kannusteita siihen, että tutkimustuloksista rakennetaan uusia kasvuyrityksiä.

Suomen vahvuus voi olla se, että pienessä maassa ihmiset, yliopistot, sijoittajat, yritykset ja julkiset toimijat saadaan saman pöydän ääreen. Tämän vahvuuden on näyttävä myös käytännössä: lupaavien ideoiden pitää päästä nopeasti laboratorioista markkinoille.

Mitä ehdotamme:

- **Otetaan käyttöön käteispalautus T&K-verovähennyksiin tappiollisille alkuvaiheen yrityksille.** Monet startupit eivät tee alkuvaiheessa voittoa, joten tavallinen verovähennys ei auta niitä heti. Käteispalautus tarkoittaisi, että yritys voisi saada osan tutkimus- ja kehityspanostuksista takaisin myös silloin, kun sillä ei vielä ole verotettavaa voittoa.
- **Kannustetaan suuria yrityksiä tekemään tutkimus-, kehitys- ja pilotointiyhteistyötä kasvuyritysten kanssa.** Suurten yritysten ensimmäiset tilaukset, pilotit ja yhteiset kehityshankkeet voivat olla startupille ratkaiseva askel markkinoille. Selvitetään verotuksellisia ja rahoituksellisia kannusteita, joilla suuret yritykset saadaan nykyistä useammin kehittämään ja ottamaan käyttöön suomalaisten kasvuyritysten ratkaisuja.
- **Uudistetaan yliopistojen rahoitusmalli palkitsemaan kaupallistamisesta.** Rahoitusmallissa on huomioitava nykyistä paremmin patentit, lisenssit, yritysytteistyö, tutkimuslähtöiset startupit ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Tarkoitus ei ole muuttaa yliopistoja yrityksiksi, vaan varmistaa, että tutkimuksesta syntyvä arvo pääsee hyödyttämään yhteiskuntaa.
- **Luodaan tutkijoille paremmat kannusteet perustaa yrityksiä.** Tutkijan on voitava siirtyä joustavasti tutkimuksen ja yrittäjyyden välillä ilman, että akateeminen ura katkeaa. Tarvitaan selkeitä malleja omistukseen, immateriaalioikeuksiin, sivutoimisuuteen ja tutkimusvapaiden käyttöön yrityksen rakentamisessa.
- **Vahvistetaan korkeakoulujen yrityskiihdyttämöitä ja kaupallistamispalveluita.** Jokaisella korkeakoululla tulee olla selkeä palvelupolku tutkijalle tai opiskelijalle, joka haluaa selvittää ideansa kaupallisen potentiaalin, löytää tiimin, suojata keksinnön ja hakea ensimmäistä rahoitusta.

5. SUOMESTA PARAS MAA KANSAINVÄLISILLE HUIPPUOSAAJILLE

Kasvuyritykset tarvitsevat parhaat tekijät. Osaajapula on jo nyt monella alalla kasvun este. Erityisesti ohjelmistokehityksessä, tekoälyssä, puolijohteissa, terveysteknologiassa, biotekniikassa ja teollisissa teknologioissa kilpailu osaajista on globaalia.

Huippuosaaaja voi valita Helsingin, Tukholman, Berliinin, Lontoon, Toronton tai Singaporen välillä. Jos oleskeluluvan saanti, perheen muutto, puolison työnhaku, lapsen koulu- tai päiväkotipaikan järjestäminen ja viranomaisasiointi ovat hankalia tai vievät kauan, Suomi häviää kilpailun ennen kuin se edes alkaa.

Suomella on vahvuuksia, joita monella kilpailijalla ei ole: turvallinen yhteiskunta, hyvä koulutus, toimiva arki, puhdas luonto, korkea luottamus ja vakaa toimintaympäristö. Ne on muutettava aidoksi kilpailueduksi. Tämä edellyttää, että Suomeen muuttaminen, tänne jääminen ja täällä yrityksen perustaminen on mahdollisimman sujuvaa.

Mitä ehdotamme:

- **Käsitellään kansainvälisten huippuosaaajien ja heidän perheidensä lupa-asiat kahdessa viikossa.** Nopea käsittely koskisi kasvuyritysten perustajia, avainhenkilöitä ja erityisasiantuntijoita sekä heidän perheenjäseniään. Samalla lapsille on järjestettävä koulu- tai päiväkotipaikka nopeasti.
- **Luodaan yhden luukun digitaalinen palvelu kansainvälisille osaajille.** Yhdestä palvelusta on saatava oleskelulupaan, verotukseen, henkilötunnukseen, pankkiasioihin, asumiseen, puolison työllistymiseen sekä lasten varhaiskasvatukseen ja koulunkäyntiin liittyvä tieto ja ohjaus.
- **Myönnetään pidemmät ensimmäiset oleskeluluvat yritysten perustajille ja avainhenkilöille.** Lyhyet luvat lisäävät epävarmuutta ja hallinnollista työtä. Pidempi lupa antaa työntekijälle, perheelle ja yritykselle varmuutta rakentaa tulevaisuutta Suomessa.
- **Tehdään englannista aidosti toimiva asiointikieli viranomaispalveluissa.** Kasvuyritysten kansainväliset työntekijät tarvitsevat keskeiset viranomaispalvelut myös englanniksi. Tämä ei vähennä suomen ja ruotsin kielen merkitystä, vaan helpottaa alkuvaiheen kiinnittymistä Suomeen.
- **Poistetaan saatavuusharkinta sertifioitujen kasvuyritysten rekrytoinneilta.** Saatavuusharkinnalla tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan, olisiko tehtävään saatavilla työvoimaa Suomesta tai EU/ETA-alueelta. Nopeasti kasvavien ja ennalta kriteerit täyttävien yritysten kohdalla tästä voidaan luopua, jotta osaajien rekrytointi ei kaadu hallinnollisiin viiveisiin.
- **Rakennetaan Suomeen kansainvälisten osaajien pitovoimaohjelma.** Osaajien houkuttelu ei riitä, jos he muuttavat pois muutaman vuoden jälkeen. Puolisoiden työllistymistä, verkostoitumista, kielikoulutusta ja pysyvää asettautumista on tuettava nykyistä paremmin.

6. PÄÄOMAMARKKINAT KASVUN PALVELUKSEEN

Suomen rakenteellinen ongelma on pääomaköyhyys. Meillä on osaamista, ideoita ja lupaavia yrityksiä, mutta liian usein kasvuvaiheen rahoitus tulee ulkomailta. Ulkomainen pääoma on tervetullutta, mutta jos kotimainen omistus jää liian ohueksi, päätösvalta, osa tuotosta ja joskus myös pääkonttori siirtyvät Suomen ulkopuolelle.

Kasvuyritys tarvitsee rahoitusta eri vaiheissa. Alussa tarvitaan perustajien omia panostuksia, enkelisijoittajia ja julkista alkuvaiheen rahoitusta. Kasvuvaiheessa tarvitaan suurempia pääomasijoitusrahastoja, institutionaalisia sijoittajia, pankkirahoitusta, vientirahoitusta ja toimivia listautumismarkkinoita. Jos tästä ketjusta puuttuu lenkkejä, lupaava yritys myydään liian aikaisin tai se kasvaa muualla.

Pääomamarkkinoiden tehtävä on kanavoida säästöjä ja sijoitusvarallisuutta tuottaviin kohteisiin. Suomessa tämä yhteys ei toimi riittävän hyvin kasvuyritysten kohdalla. Eläkevaroja, valtion sijoitusvarallisuutta, pankkirahoitusta ja yksityisiä pääomia on saatava nykyistä paremmin tukemaan uutta kasvua.

Valtion ei tule valita voittajia. Siksi Kokoomuksen tavoitteena on rakentaa markkina, jossa yksityinen raha uskaltaa lähteä liikkeelle, riskit jakautuvat järkevämmiin ja suomalaiset yritykset saavat rahoitusta koko kasvupolkunsa ajan.

Mitä ehdotamme:

- **Luodaan eläkeyhtiöille vahvemmat kannusteet sijoittaa kasvuyrityksiin.** Eläkevarojen ensisijainen tehtävä on turvata eläkkeet, mutta pitkä sijoitushorisontti mahdollistaa myös kasvua tukevat sijoitukset. Sääntelyn ja kannusteiden on mahdollistettava järkevä, hajautettu ja tuottoa tavoitteleva sijoittaminen kotimaisiin kasvurahastoihin ja kasvuyrityksiin.
- **Selvitetään mahdollisuus ohjata osa eläkesäästöistä itse valittuihin kohteisiin.** Malli voisi antaa ihmiselle rajatun mahdollisuuden suunnata pieni osa eläkesäästöistään esimerkiksi kotimaisiin kasvurahastoihin. Tällaisen mallin on oltava turvallinen, hajautettu ja eläketurvan kokonaisuutta vaarantamaton.
- **Ohjataan valtion sijoitusvarallisuutta enemmän kasvua synnyttäviin kohteisiin.** Valtion sijoitustoiminnan on tuettava Suomen pitkän aikavälin tuottavuutta, teknologista uudistumista ja strategista kilpailukykyä. Tämä tarkoittaa painopistettä sellaisiin rahastoihin ja yrityksiin, jotka synnyttävät uutta kasvua eivätkä vain säilytä olemassa olevaa.
- **Arvioidaan valtion ei-strategisten omistusten vähentämistä kasvun rahoittamiseksi.** Valtion ei tarvitse omistaa yhtiöitä aloilla, joilla ei ole ilmeistä markkinapuutetta tai kriittistä strategista merkitystä. Ei-strategisista omistuksista vapautuvaa pääomaa voidaan suunnata tuottavammin uuden kasvun, teknologian ja kotimaisen omistajuuden vahvistamiseen.
- **Kootaan julkinen yritysrahoitus nykyistä selkeämmäksi kokonaisuudeksi.** Startupin tai kasvuyrityksen ei pidä joutua arvaamaan, mikä julkinen toimija vastaa mistäkin rahoituksesta. Business Finlandin, Tesin, Finnveran ja muiden toimijoiden palvelupolkuja on selkeytettävä niin, että yritys löytää oikean rahoituksen nopeasti.
- **Kanavoidaan yleishyödyllisten yhteisöjen ja säätiöiden pääomia kasvuyrityksille.** Yleishyödyllisten yhteisöjen ja säätiöiden suomalaisiin pääomasijoitusrahastoihin tekemiä sijoituksia on kohdeltava verotuksessa neutraalisti suhteessa suoriin kasvuyrityssijoituksiin ja ulkomaisiin rahastoihin. Tavoitteena on estää kotimaisten pääomien valumista ulkomaille ja ohjata niitä suomalaisen kasvun rakentamiseen.

7. VÄHEMMÄN BYROKRATIAA, ENEMMÄN YRITTÄMISTÄ

Liian moni yrittäjä käyttää arvokasta aikaansa lomakkeisiin, lupiin, raportointiin ja hallinnollisiin velvoitteisiin. Tämä aika on pois asiakkaista, tuotekehityksestä, myynnistä ja kasvusta. Pienelle yritykselle yksi ylimääräinen velvoite voi olla paljon suurempi taakka kuin suurelle yhtiölle. Sääntelyä tarvitaan, mutta sääntöjen pitää olla ymmärrettäviä ja oikeasuhtaisia. Yrittäjän on voitava keskittyä yrityksen rakentamiseen.

Sääntelyn tehtävä on suojata olennaista: ihmisten oikeuksia, turvallisuutta, reilua kilpailua, veropohjaa ja ympäristöä. Sen tehtävä ei ole tehdä yrittämisestä vaikeampaa kuin on välttämätöntä.

Suomi voi olla samaan aikaan turvallinen, vastuullinen ja ketterä. Startupien kohdalla nopeus on usein ratkaisevaa. Jos lupa, päätös tai viranomaisprosessi kestää liian kauan, yritys voi menettää asiakkaan, sijoittajan tai markkinaikkunan. Siksi kasvua tukevan hallinnon on oltava ennakoitavaa, digitaalista ja palveluhenkistä.

Mitä ehdotamme:

- **Poistetaan tappioiden vähennysoikeuden aikaraja.** Startupit tekevät usein alkuvuosina tappiota, koska ne investoivat tuotekehitykseen, rekrytointeihin ja kansainvälistymiseen ennen kannattavuuden saavuttamista. Hallituksen päätös pidentää tappioiden vähennysoikeus 25 vuoteen parantaa Suomen asemaa merkittävästi, mutta seuraavaksi aikaraja olisi syytä poistaa kokonaan Ruotsin ja Norjan kaltaisten kilpailijamaiden tapaan.
- **Poistetaan mikroyrityksiltä turhaa tilintarkastusbyrokratiaa.** Pienimmille yrityksille tilintarkastusvelvoitteiden on oltava oikeassa suhteessa yrityksen kokoon ja riskeihin. Kevyempi malli vapauttaisi yrittäjän aikaa ja rahaa varsinaiseen liiketoimintaan.
- **Digitalisoidaan ja nopeutetaan lupaprosesseja.** Yrityksen on voitava seurata hakemuksensa etenemistä, täydentää tietoja ja saada päätös digitaalisesti. Tavoitteena on, että viranomainen kysyy samaa tietoa vain kerran.
- **Edistetään EU:n 28. järjestelmää rajat ylittävään yritystoimintaan.** EU:n 28. järjestelmä tarkoittaisi vapaaehtoista, jäsenmaiden kansallisten järjestelmien rinnalle tulevaa eurooppalaista yritysmaalia. Se helpottaisi yrityksen perustamista, rahoituksen hakemista ja toiminnan laajentamista useassa EU-maassa ilman, että jokaisen maan säännöt on opetettava alusta.
- **Mahdollistetaan pienyrityksille automatisoitu kirjanpito, verotus ja sosiaalivakuutusmaksujen tilitys.** Pienimmillä yrityksillä hallinnon pitää toimia mahdollisimman pitkälle taustalla ja automaattisesti. Kun tiedot kulkevat suoraan laskutuksesta, palkanmaksusta ja maksuliikenteestä oikeille viranomaisille, yrittäjän aikaa vapautuu asiakkaisiin, myyntiin ja kasvuun.

8. UUSI YRITTÄJYYDEN KULTTUURI

Kasvu ei synny vain verotuksesta tai rahoituksesta. Se syntyy myös ilmapiiristä. Suomessa yrittäjyyttä arvostetaan enemmän kuin ennen, mutta tarvitsemme edelleen lisää kunnianhimoa, optimismia ja myönteistä suhtautumista menestymiseen.

Yrittäjyys on tapa ratkaista ongelmia, rakentaa uutta ja ottaa vastuuta omasta tulevaisuudesta. Se on halua kokeilla, oppia, parantaa ja tavoitella enemmän. Tätä asennetta tarvitaan yrityksissä, kouluissa, korkeakouluissa, julkisella sektorilla ja koko yhteiskunnassa.

Suomessa epäonnistumiseen liittyy yhä turhaa häpeää. Monessa menestyvässä startup-maassa epäonnistunut yrittäjä nähdään ihmisenä, joka on oppinut, ottanut riskiä ja voi onnistua seuraavalla kerralla paremmin. Myös Suomessa on rakennettava kulttuuria, jossa rehellinen epäonnistuminen ei sulje ovia pysyvästi.

Nuorten on nähtävä yrittäjyys realistisena ja houkuttelevana vaihtoehtona palkkatyön rinnalla. Jokaisesta ei tarvitse tulla yrittäjää, mutta jokaisella pitää olla mahdollisuus oppia taloudesta, omistamisesta, työnteosta ja yrityksen rakentamisesta. Suomen pitää olla maa, jossa nuori uskaltaa ajatella: myös minä voin rakentaa jotain suurta.

Mitä ehdotamme:

- **Lisätään yrittäjyyskasvatusta kouluihin ja korkeakouluihin.** Jokaisen nuoren on saatava perustiedot taloudesta, yrityksen perustamisesta, omistamisesta, sijoittamisesta ja riskinotosta.
- **Vahvistetaan startup-hubeja ja innovaatioyhteisöjä.** Menestyvät kasvuyritykset syntyvät usein ympäristöissä, joissa yrittäjät, sijoittajat, osaajat, korkeakoulut ja kokeneet mentorit kohtaavat. Suomen on tuettava vahvoja paikallisia ja kansainvälisiä kasvuyhteisöjä.
- **Rakennetaan myönteisempää suhtautumista yrittämiseen ja menestymiseen.** Poliitikan, koulutuksen ja julkisen keskustelun on tunnistettava yrittäjien merkitys työlle, verotuloille, innovaatioille ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoitukselle. Menestyminen ei ole muilta pois, vaan se voi synnyttää lisää mahdollisuuksia.
- **Mahdollistetaan konkurssin tehneiden yrittäjien uudet alut.** Rehellisesti epäonnistuneen yrittäjän ei pidä joutua kohtuuttoman pitkäksi aikaa velkavankeuteen. Maksukyvyttömyyslainsäädäntöä on kehitettävä niin, että uusi alku on mahdollinen ja yrittäjä voi palata rakentamaan työtä ja kasvua.
- **Tuodaan yrittäjyyden esikuvat lähemmäs nuoria.** Kouluissa ja korkeakouluissa on kuultava erilaisia yrittäjätarinoita: yksinyrittäjiä, perheyrittäjiä, kasvuyrittäjiä, maahanmuuttajayrittäjiä, tutkijayrittäjiä ja kansainvälisiä menestyjiä. Tarvitaan samaistuttavia esimerkkejä siitä, että yrittäjyys on mahdollinen polku monenlaisista taustoista.
- **Asetetaan kansallinen tavoite tehdä Suomesta maailman paras startup-maa.** Tavoitteen on ohjattava verotusta, sääntelyä, koulutusta, maahanmuuttoa, tutkimusta, rahoitusmarkkinoita ja julkista hallintoa samaan suuntaan.